

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

HENRYK MARIAN KUCHARUK (1950–2022)

Człowiek rodzi się, rozwija się fizycznie i umysłowo, podejmuje pracę zawodową, zakłada rodzinę by w końcu zakończyć życie. Tak najogólniej można streścić istotę egzystencji każdego człowieka, którą kończy jego śmierć. To zjawisko odejścia z Ziemi jest niewątpliwie doświadczeniem wspólnym dla całego rodzaju ludzkiego we wszystkich epokach i szerokościach geograficznych. Z tym doświadczeniem musi zmierzyć się każdy człowiek – przed śmiercią nie mogą uchronić ani ćwiczenia, ani dieta, ani techniki medytacyjne, ani największe nawet pieniądze czy posiadana wiedza lub stanowisko i pozycja społeczna. Nie uchronił się od niej członek Stowarzyszenia Rocznik Chełmski mgr Henryk Marian Kucharuk – historyk, popularyzator wiedzy historycznej i kolekcjoner.

Urodził się w dniu 2 lipca 1950 roku w Rożdżałowie, powiat chełmski, województwo lubelskie, w rodzinie Janiny i Jana – miejscowych rolników. W rodzinnej

miejsowości ukończył w 1964 roku siedmioletnią Szkołę Podstawową. W latach 1964–1968 uczył się w II Liceum Ogólnokształcącym w Chełmie, a w okresie lat 1968–1973 studiował na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu im. Marii Curie-Skłodowskiej (UMCS) w Lublinie, gdzie uzyskał tytuł magistra historii. Jego praca dyplomowa, napisana pod kierunkiem prof. dr. hab. Zygmunta Mańkowskiego w Zakładzie Historii Najnowszej UMCS, a traktująca o pionierskich wówczas badaniach regionalnych dotyczących zagadnień przemian i konfliktów społeczno-politycznych w Chełmie i byłym pow. chełmskim w latach 1944–1947, zdobyła w 1974 roku na Konkursie im. Aleksandra Zawadzkiego Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w Warszawie w kategorii prac magisterskich I nagrodę. Nagrodzone w powyższym konkursie prace zostały opublikowane w zbiorowym wydawnictwie *Z lat wojny, okupacji i odbudowy*, t. VII, pod redakcją naukową Marianą Anusiewiczza i Leszka Grota, wydany w 1977 roku przez Wydawnictwo Ministerstwa Obrony Narodowej w Warszawie.

Po ukończeniu studiów przez ponad rok pracował w dziale historii w Muzeum Okręgowym w Chełmie, a następnie, przez kilka miesięcy 1974 roku był nauczycielem historii i geografii w Liceum Ogólnokształcącym w Józefowie Biłgorajskim. Pod koniec 1974 roku rozpoczął pracę jako funkcjonariusz w Komendzie Powiatowej Milicji Obywatelskiej w Chełmie, gdzie wypełniał różnorodne zadania. W 1975 roku przeszedł do Komendy Wojewódzkiej MO w Chełmie, w której jako oficer pełnił różne funkcje, m.in. w pionach szkolenia i archiwistyki. Był współzałożycielem i aktywnie działał w Kole Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego (PTTK) oraz przez kilkanaście lat był lektorem chełmskiego oddziału Towarzystwa Wiedzy Powszechnej. Przeprowadził wtedy, z okazji różnych świąt państwowych oraz resortowych, co najmniej kilkadziesiąt spotkań, pogadanek i wykładów w wielu instytucjach, placówkach kultury i zakładach pracy. W 1998 roku przeszedł na emeryturę i podjął szeroką współpracę z Zespołem Wychowania i Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej w Chełmie oraz innymi chełmskimi placówkami szkolnymi. Aktywnie działał w Chełmskim Towarzystwie Naukowym (był członkiem Sądu Koleżeńskiego oraz wygłosił wiele referatów dotyczących faktów i osób związanych z historyczną Ziemią Chełmską), Stowarzyszeniu Rocznik Chełmski, Stowarzyszeniu Pamięci Jana Pawła II oraz Chełmskim Klubie Kolekcjonerów.

Współpracował z redakcją czasopisma naukowego „Rocznik Chełmski” i na jego łamach publikował swoje artykuły poświęcone różnym aspektom historii Chełma i Ziemi Chełmskiej. Pisał także wiersze, ale z różnych względów nie odważył się na ich edycję książkową. Nie miał jednak takich obiektywności w zakresie epiki

i dlatego w 2013 roku wydał książkę pt. *Potrzeba wierności dziedzictwu Błogosławionego Jana Pawła II*, w której omówił m.in. działalność papieża, a także instytutów i organizacji jemu poświęconych. Uwzględnił „w niej tematykę nauczania Jana Pawła II, a także wymieniał błogosławionych i świętych wyniesionych przez papieża Polaka na ołtarze. Przedstawił również wszelkie metody honorowania działalności papieskiej oraz powstałe ośrodki kultywujące pamięć wielkiego Polaka na Stolicy Piotrowej. Walorem opracowania jest m.in. to, że Henryk Kucharuk nie pominął papieskich akcentów regionalnych w Lubelskiem (w tym także na historycznej Ziemi Chełmskiej) oraz przedstawił listę chełmskich błogosławionych i męczenników, którzy zostali uznani przez polskiego Papieża. Nie zabrakło również w tej książce wspomnień o Ojcu Świętym oraz omówienia Tygodni Papieskich celebrowanych co roku w październiku jako miesiącu ściśle związanym z Karolem Wojtyłą”¹. Ponadto w I tomie *Encyklopedii Chełma*, wydany w 2013 roku, opublikował biogram nauczyciela fizyki Hieronima Wojtiuka, cenionego wychowawcy młodzieży chełmskiej.

Jako kolekcjoner zbierał różnego typu papalia, dokumenty i pamiątki związane z postacią Jana Pawła II. Zgromadził także ponad 19 377 pocztówek, ze 142 państw (stan na dzień 1 stycznia 2022 roku), ułożonych tematycznie w kilkunastu albumach. Wiele razy eksponował je na wystawach w różnych instytucjach kulturalnych Chełma, Lublina i w innych miejscowościach regionu chełmskiego i na terenie całego kraju.

Henryk Kucharuk był żonaty. Z żoną Danutą przeżył prawie 50 lat.

Za pracę zawodową i społeczną otrzymał wiele dyplomów, nagród oraz odznaczeń, m.in. Srebrny Krzyż Zasługi, policyjny Medal Srebrny „Za Długoletnią Służbę”, oraz Odznakę 25 lat w PTTK – za 25 lat stażu członkowskiego.

Zmarł niespodziewanie w dniu 16 lutego 2022 roku i został pochowany dwa dni później (18 lutego 2022 roku) na cmentarzu komunalnym w Chełmie. Wśród żegnających Zmarłego był dr Paweł Kiernikowski – sekretarz Zarządu Stowarzyszenia Rocznik Chełmski, który wygłosił mowę:

¹ P. Kiernikowski, *Przedmowa*, [w:] H. Kucharuk, *Potrzeba wierności dziedzictwu Błogosławionego Jana Pawła II*, Chełm 2013, s. 7–8.

MOWA WYGŁOSZONA PRZEZ DR. PAWŁA KIERNIKOWSKIEGO – SEKRETARZA
STOWARZYSZENIA ROCZNIK CHEŁMSKI W CHEŁMIE W DNIU 18.02.2022 R.
NA POGRZEBIE ŚP. HENRYKA KUCHARUKA

Szanowna, pogrążona w żałobie, Rodzino!
Czcigodny Kapłanie – Celebransie tej po ludzku
smutnej ceremonii pogrzebowej!
Szanowni Uczestnicy pogrzebu!

Zgromadziła nas tu konieczność oddania ostatniej ziemskiej posługi śp. Henrykowi Kucharukowi, którego śmierć jest dla nas wszystkich, a szczególnie dla jego bliskich, ogromną i przykrą niespodzianką. Śmierć ludzką przeżywamy zawsze z żalem i ze smutkiem. Żal ogarnia z powodu odejścia człowieka, jednego z nas. Z reguły ludzie, zakrzętni codziennymi sprawami, nie zastanawiają się, że „w ogólnym rozrachunku, wszyscy zmierzamy w jednym kierunku”, iż przyjdzie moment, kiedy trzeba będzie wszelkie troski dnia codziennego zostawić i odejść z tego świata. Dopiero śmierć jednego z nas powoduje żal i zmusza do refleksji nad wartością życia. Z kolei smutek towarzyszy nam z powodu, że już nie będziemy mogli spotkać się z osobą zmarłą, porozmawiać z nią przy przysłowiowej kawie, cieszyć się z jej towarzystwa. Tak jest również w przypadku śmierci śp. Henia (bo tak go nazywaliśmy powszechnie).

Jeszcze niedawno żył on i działał wśród nas. Był m.in. aktywnym członkiem Stowarzyszenia Rocznik Chełmski oraz (jako członek Sądu Koleżeńskiego) Chełmskiego Towarzystwa Naukowego. Napisał kilka książek, wśród których najpoważniejszą pozycją jest wydana w 2013 roku monografia zatytułowana *Potrzeba wierności dzieństwu Jana Pawła II*, Omówił w niej m.in. działalność papieża Polaka, a także instytutów i organizacji jemu poświęconych.

Napisał także wiele artykułów do czasopisma naukowego „Rocznik Chełmski”. Jest autorem kilkunastu haseł opublikowanych w *Encyklopedii Chełma*, wydanej przez ChTN. Był człowiekiem o niespotykanej wprost energii życiowej, który, mimo wszystko, ciągle poszukiwał sensu życia. Potrafił jednak dostrzegać pozytyw i czerpać z tego radość życia.

Szanowna, pogrążona w żałobie, Rodzino!

Cóż można powiedzieć o rozpaczliwej rodzinie, która musi pożegnać jednego z bliskich członków swej wspólnoty? Członka prawego, bezgranicznie oddanego rodzinie, a takim był śp. Henio. Tego żadnymi słowami nie da się opisać. Jednak pozwólcie, że w imieniu Zarządu i członków Stowarzyszenia Rocznik Chełmski, Zarządu i członków Chełmskiego Towarzystwa Naukowego, w imieniu mojej rodziny i własnym, złożę Wam, Kochani, słowa współczucia i serdecznego żalu z powodu odejścia do

wieczności śp. Henryka Kucharuka. Niech ten Wasz żal chociaż w jakiejś drobnej części ukoją słowa poezji:

*Nie odbieraj mi Panie łez
Przeznaczonych dla Łazarza
Nie odbieraj
Przecież wiesz jak boli
Utrata Przyjaciela*

*Nie zawracaj z drogi
Nie zawracaj Przyjaciela
Przecież wiem
Tam, dokąd odszedł
Tam się nie umiera*

*Jeszcze tylko poprowadź,
Poprowadź pomiędzy cierniami
Te kilka kroków
Zanim u Ciebie i przy Tobie
Razem się spotkamy.*

I jeszcze ostatni wiersz księdza Jana Twardowskiego napisany w ostatnich godzinach jego ziemskiej wędrówki:

*Módlcie się o miłosierdzie
dla mnie i dla wszystkich
Jezu, ufam Tobie
Zamiast śmierci
racz z uśmiechem
przyjąć Panie
pod Twe stopy
życie moje
jak różaniec.*

(Warszawa, Szpital przy ul. Banacha, dn. 18 stycznia 2006 r.)

Śp. Heniu!

Odszedłeś z Ziemi do innego wymiaru czasowego, gdzie nie ma miejsca na choroby i cierpienia, gdzie panuje wieczne szczęście i radość. Życia swego jednak nie zmarnowałeś. Po Tobie pozostaną Twoje czyny. Niech więc ta polska ziemia, chełmska ziemia, będzie dla Ciebie lekką. Spoczywaj w pokoju, Drogi Przyjacielu.

* * *

Śmierć Henryka Mariana Kucharuka spowodowała uszczuplenie liczby członków Stowarzyszenia Rocznik Chełmski, Chełmskiego Towarzystwa Naukowego, Chełmskiego Klubu Kolekcjonerów oraz Stowarzyszenia Pamięci Jana Pawła II. Odszedł człowiek, który potrafił badać aspekty historii regionalnej i opublikował wyniki badań na łamach czasopisma naukowego. Człowiek, który był zapalonym kolekcjonerem oraz społecznikiem. Będzie nam go brakowało. REQUIESCAT IN PACE! – NIECH ODPOCZYWA W POKOJU!

PAWEŁ KIERNIKOWSKI